

58. Budapest, III. Kórház utca 7–9.

Ró

A Direkt Távhővezető Kft. a szóban forgó régészeti területre (helyrajzi szám: 180267/9 és a 18024/3) a távfűtést bekötő árok földmunkáit tervezte.

A jelzett terület K-i szomszédságában, az aquincumi 2–4. századi legiotábor maradványai láthatók, a veszélyeztetett területről ÉNy-ra pedig egy késő római templom és egy 13–14. századi ferences kolostor maradványai tekinthetők meg.

Tekintettel a fentiekre, a Budapesti Történeti Múzeum a tervezett földmunkát csak kézi erővel engedélyezte azzal a kikötéssel, hogy a múzeum munkatársai régészeti felügyeletet látnak el.

A földmunkát 2000. szeptember 21. és október 6. között végezték el. A régészeti felügyelet során megállapítottuk, hogy a tervezett távfűtő-bekötés e szakaszán főleg újkori a betöltés, és újkori épületmaradványok jelentkeztek ebben a kiásott mélységben. Egyes szakaszon viszont megmaradt a mai felszín alatt 50–70 cm között átlagosan 1–4 cm vastagságban egy téglatörmelékeny réteg, sőt egyetlen helyen 5–6 cm vastag, 1,5 m hosszú, sárga, római kori sóderréteget is megfigyeltünk 50 cm mélységben.

Ezek a jelenségek Atszf 105,60–80 m szinten mutatkoztak. A legnagyobb mélység, amit kiástak a mai felszíntől mérve 80 cm volt. (Atszf 105.30 m) A téglatörmelékeny réteg aljáról kerámiatöredékeket (sárgamázás és szürke oldaltöredékeket) tettünk el. A kidobott földből is ilyen típusú leletanyagot gyűjtöttünk össze, sőt itt római tetőfedő téglák töredékeit is láttuk, de bélyeg nélkül.

Összefoglalva: az „átvágott” régészeti terület jelenségei és leletei igazolják a római kori beépítettség (Via praetoria, a via praetoriától D-re húzódó kaszárnyatömb részletei) planírozásának jelenlétét. Az említett római kori objektumok, a jelenleg kiásott szint alatt húzódnak, ezért a földmunka során e régészeti maradványok nem sérültek meg, nem pusztultak el.

Munkatársak: Beszédes József és Kárpáti Zoltán régész, Kovács Tibor rajzoló és Busi György geodéta.

SZIRMAI KRISZTINA

59. Budapest, III. Lajos utca 118–120.

Ró

A telken a limes-úttól keletre lévő insula beépítettségét figyelhettük meg. A telek északi felén a régi Fényes Adolf és Lajos utcai házak pincéi, a keleti részen pedig egy észak-déli szerelőakna semmisítette meg a régészeti jelenségeket. A sekélyebb pincék alatt is csak az 1–2. századi jelenségek bolygatatlan altalajba lemélyített részét lehetett dokumentálni.

A területen a legkorábbi objektum egy nyugat-keleti irányú árok, mely az 1. század végére keltezhető.

A 2. században a limes-utat keletről kísérő épületsor lezárása a Fényes Adolf utcai úttest alá esik, a telek nyugati felén a lakótömb, insula, központi udvara volt.

Ez az udvar ekkor még beépítetlen, díszkertként funkcionált. A terület bolygatatlan részén mindenütt megfigyelhettük az egykori, rendszerben telepített növényzet nyomait. A kert öntözését sorban telepített kutak biztosították, kettőt sikerült a kútkávaig feltárnunk, kettőnek pedig csak metszetét figyelhettük meg.

A telek északi szélén lévő beépítés a területünktől északra lévő épületegységhez tartozik. 1993-ban a Lajos u. 122. előzetes feltárásán egy hosszú bérház porticusa és zárófala került elő, az eredeti 2. századi ház zárófala a mai Timár utcai úttest alatt húzódhat.

A 3. század tízes és hatvanas éve között ezt a bérházat fokozatosan bővítik, korszerűsítik. Új helyiségort alakítanak ki, az egyik terrazzopadlós helyiséget a padló elbontásával két szobára bontják, három helyen apszisos kiképzéssel fürdőhelyiséget vagy dísztermet építenek.

A 3. század első évtizedeiben a terület keleti szélén nagyobb tereprendezés után új észak-déli utat alakítanak ki.

A limes-útra tájolt nagy lakóházak keleti zárófalát egyre keletebbre tolják ki. A Septimius Severus idejére keltezhető építési periódusból egyetlen terrazzopadló metszetét figyelhettük meg, talán néhány évvel későbbi a ház konyhájának előkerült részlete, több típusú kemencével, agyagpultokkal és egy agyagfallal kerített amforatárolóval.

A század húszas és hatvanas éve közt az udvart teljesen beépítik. A fákat kivágják, a gyökérzet gödreit egyseges planírozással töltik be. Ez az agyagtéglás, épülettörmelékeny, épületgerendás síttréteg borítja a területet, melyre egy többször átépített monumentális hypocaustumos épületet emelnek. Az újkori bolygatások miatt csak a hypocaustum alépitményének alapfalait, és egyetlen fűtőcsatorna részletét figyelhettük meg az épület keleti részén.

MADARASSY ORSOLYA

60. Budapest, III. Pusztakúti út

B, Ró

2000. július 24. és szeptember 29. között szondázó ásatást folytattunk, melyet a Buildup Kft., mint tulajdonos által a területre (61440/27, 28, 37, 38, 39, 40 hrsz.) tervezett Forrásliget Lakópark építési munkálatai tették szükségessé.

A terület közelében a Pusztakúti úton a 22901/3-4 helyrajzi számú telken korábban már feltárássra került az úgynevezett Csillaghegyi villa. Szintén a közelben húzódott egy 1954-ben feltárt népvándorlás kori temető.

Az ásatások megkezdése előtt a területen folyó gépi földmunkákat figyelemmel kísértük. A földmunkák során a telek déli határának közelében, a Pusztakúti úttól mintegy ötven méter távolságra, az újkori, téglás salakban számos római kori kerámia- és tegulatöredékre bukkantunk. A telek ezen pontján nyitottuk első szondánkat, amelyen keresztül megismertük a rétegviszonyokat. Legfelül átlagosan 1–1,5 méter vastagságban a telken fekvő egykori téglagyár salakos, téglaporos újko-